

Informe taller. El treball social amb les famílies: bases per a la intervenció

Adela Boixadós - Andrés Lorenzo

X Jornada de Treballadors Socials
del Departament de Justícia
16 de febrer de 2016

Índex

	Pàg.
Dinàmica A	
Presentació	2
Resultats	3
Conclusions	7
Dinàmica B	
Presentació	8
Resultats	9
Conclusions	10
Dinàmica C	
Presentació	12
Resultats	13

Dinàmica A – GRUP 1

Temps: 30 minuts.

Ens agradaria reflexionar al voltant dels diferents conceptes de família, de treball social amb famílies i de models teòrics, proposats al "Document de Bases per a la intervenció amb les famílies des del treball social". Amb aquest objectiu, discutirem i analitzarem els set conceptes plantejats.

Com ho farem?

Es formaran grups de tres persones

Cada grup treballarà tres conceptes: un de família, un de treball social amb famílies i un de model teòric.

Per cada un dels conceptes proposats s'ha d'omplir una fitxa on s'expressa:

Què m'agrada? Què comparteixo? Amb què connecto? Amb què m'identifico?

Què no m'agrada? Què no comparteixo? Amb què no connecto? Amb què no m'identifico?

Com millorar-ho? Què puc proposar?

Cada grup ha d'escollir un/a relator/a per la posada en comú que es realitzarà al finalitzar la dinàmica A.

Resultats Dinàmica A

3.1. Concepte de família

Tenir en consideració l'heterogeneïtat existent en relació amb el concepte de família, entesa com la unió emocional i el vincle que s'estableix entre diferents persones i que permet crear un espai de seguretat i de cura mútua més enllà dels vincles de consanguinitat i dels que es creen per filiació o per condició administrativa.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- Vincle emocional més enllà de la filiació o per condició administrativa.
- Validesa de qualsevol estructura familiar.
- Ens agrada veure un altre concepte de família que veiem des de la pràctica, transformat.
- Concepte de cura mútua.
- Concepte d'unió emocional.
- Afegir el concepte de família altres diversitat d'estructura.
- Concepte ampli de família => sentit modern, actual de la societat d'aquí.
- S'aparta del model tradicional de família.
- Família més enllà de vincles de consanguinitat ja que veïnatge i la xarxa poden ser grans suports.
- Definició que permet englobar qualsevol grup familiar
- Engloba el origen cultural, noves famílies.

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

- Família recomposta => «reconstituïda», terme més sòlid, té més contingut.
- Es pot inferir el no reconeixement d'altres estructures familiars a nivell polític / administratiu.
- En ocasions família = unió emocional i vincle entre diferents persones. No aporta sempre seguretat ni cura mútua, perquè pot desestructurar.

Com millorar-ho / Proposta

- La «família» té dos vessants: 1^a) el que t'has trobat com a procés de socialització, i 2^a) el que has triat, que dependrà també del context cultural.
- Legislació.
- Neutralitzar el concepte.
- Fa massa èmfasi en l'estructura del concepte família i havia d'incloure «la funció» per abastar últimes estructures d'afinitat (cura, seguretat, família => referent).

Contemplar la diversitat d'estructures familiars com la família monoparental o recomposta i incorporar les derivades de la diversitat cultural, com la família transnacional, per tal de poder donar respostes específiques a realitats molt variades, sempre partint de la validesa de qualsevol model o estructura familiar.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- Estem d'acord amb tot, sobretot el concepte d'heterogeneïtat i l'acceptació de qualsevol model.
- Reconeixement de la diversitat d'estructures familiars.
- Tenir en compte les particularitats del model de família per donar una resposta específica.
- Recollir la idea de la diversitat cultural en la realitat actual.
- Definició que engloba o intenta aglutinar diverses realitats familiars i inclou també les diversitats culturals.

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

- La comunitat (observació).
- Quina intervenció fan altres serveis socials.
- «Incorporació de les derivades de la diversitat cultural». Pot excloure alguns models. A més, amb el primer punt podrien quedar incloses totes.
- Redactat poc aclaridor on no es contempla tampoc tots els models de família.

Com millorar-ho / Proposta

- Afegir punt de vista antropològic
- Tenir en compte el nivell econòmic
- Parlar de models de família per no donar la idea d'un únic model.
- Clarificar concepte de «família transnacional»
- Ampliar models de família en la redacció
- S'hauria d'incloure la funció de la família en la societat actual.
- Pensem que hauria d'incloure també la funció de la família: funció de cura, funció de sosteniment.
- Poder incloure el concepte de família transnacional.

3.2. Concepte de treball social amb famílies

Tenir en compte com a característica principal del treball social amb famílies identificar les fortaleses i les potencialitats que presenten i treballar-hi per acompanyar-les i per donar-los suport en les dificultats. Així s'afavoreix un procés de canvi mitjançant la creació d'un vincle relacional, sempre coneixent-la i acceptant-la plenament en totes les seves dimensions.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- Vincle relacional.
- Saber identificar 'pobl. t social'?
- Destacar les fortaleses i les potencialitats dels membres de la família.
- Treballar des de l'empoderament de la família
- La relació d'ajuda professional com a propi recurs en si mateix.
- Ens ajuda.
- Relació d'ajuda.
- Activar els recursos de les persones
- Contraposat al model demanda – prestació (assistencial).
- Relació professional com a recurs en si mateix.

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

- Relació «d'ajuda» (prové del «assistencialisme», i pot promoure establiment de dependència / cronificació.
- Preferiríem parlar de vincle terapèutic.
- «Creació» d'un vincle relacional és un concepte agosarat (el de «creació»).

Com millorar-ho / Proposta

- Com a professionals hem de saber identificar i relacionar els indicadors de la problemàtica que podem abordar (metodologia)
- Faltaria la part anterior, que fa referència al potenciar i activar recursos personals, familiars i de la xarxa.
- «Creació d'un vincle relacional» és prendre consciència del vincle, modificar el vincle.

Reconèixer el treball amb famílies com el que s'adreça a atendre els problemes psicosocials que afecten el grup familiar i generar un procés de relació d'ajuda que potenciï i activi tant els recursos de les persones com els de la família i els de les xarxes socials.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- D'acord amb tot.
- Perfecte.
- Activar els recursos de les persones.
- Concepte clar.
- El paper del professional en el procés d'ajuda com a propi recurs.

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

- Si traiem psicosocials ho fem més ampli.
- Principis econòmics / materials / estructurals.
- Psicosocial? S'hauria de definir.

Com millorar-ho / Proposta

3.3. Models

Proposar models que, partint de la diversitat, dialoguin entre si i contemplin l'escola d'individus i famílies, la contenció de les ansietats, pors, temors i angoixes que aquestes manifesten, garantir-los el suport i l'acompanyament en la recerca d'un canvi que millori el seu nivell de benestar.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- Resolució de conflictes mitjançant el diàleg 'amb tècnica'?

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

Com millorar-ho / Proposta

- L'impacte del professional és complex i de pronòstic difícil (p. ex. context judicial condicional).

Tenir en compte la família entenent que qualsevol intervenció sobre una part de la família afecta la totalitat i que, en última instància, ha de contemplar la relació d'individus i famílies amb els entorns en els qual es desenvolupa la seva història i la seva quotidianitat.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- És cert.

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

- Per la feina particular no sempre es fa intervenció amb la família. Tot i que totes les intervencions li afecten.

Com millorar-ho / Proposta

- Potser es més important conèixer les intervencions d'altres serveis i la coordinació amb els mateixos.

Treballar sempre des del coneixement de l'impacte que tenen els diferents models, les metodologies i les tècniques emprades, i tenint en compte l'efectivitat d'aquestes en la pràctica.

M'agrada / Comparteixo / Connecto / M'identifico

- Important la recerca, coneixement, protocolitzar les intervencions en el camp del treball social

No m'agrada / No comparteixo / No connecto / No m'identifico

Com millorar-ho / Proposta

- En la teoria i investigació sobre treball social es parla de model però a la pràctica cal intervenció concreta i individualitzada. Famílies que necessiten un model '?

Conclusions Dinàmica A

Elaborades per tres participants al taller

Amb relació al taller “El treball social amb les famílies: bases per a la intervenció”, les conclusions de la dinàmica A relacionada a treballar el concepte de família ha estat:

- Partim de que el concepte de família és canviant, i que en l'actualitat al no ser el predominant el model de família nuclear, es fa difícil definir el què s'entén per família. Aquesta la podem definir com el vincle existent entre diferents persones que conviuen en una època determinada de la seva vida i que compleixen una sèrie de funcions socials i personals, en funció del rol que cadascú assumeix dintre del grup, –entès com a unitat familiar-.
- Des del treball Social, és necessari conèixer davant de quin model de família ens trobem a fi de poder donar una resposta més ajustada a les necessitats que presentin en funció de com estigui configurada, així com l'entorn cultural en què els diferents membres s'hagin socialitzat, ja que estem d'acord en què la transmissió dels valors procedeixen de l'entorn sócio-cultural en el qual s'ha socialitzat. Així mateix, el professional podrà acompanyar en el procés de canvi mirant sempre d'empoderar al/s membre/s familiar/s per afavorir la seva autonomia.

Dinàmica B

Temps: 40 minuts.

L'objectiu de la dinàmica B és conèixer quines són per a vosaltres les principals línees orientatives per a la intervenció social amb les famílies, a partir de les 15 línees proposades al Document de bases.

Com ho farem?

Cada persona llegirà les 15 propostes i triarà les tres que consideri més rellevants.

Un cop seleccionades al full de lectura, s'ha de posar un gomet al pòster per a cada una de les línees triades. Sols es pot posar un gomet per línia orientativa i s'han d'utilitzar tots els gometes.

Al finalitzar la votació, es passarà a debatre sobre els resultats extrets. Algunes de les preguntes que poden orientar el nostre debat són les següents:

- Què us transmet el resultat de les votacions?
- Com interpreteu el resultat de les votacions?
- Per què pensem que la línia orientativa "X" ha obtingut més votacions?
- Per què creieu que "X" línia no ha tingut cap votació?
- Heu tingut alguna dificultat a l'hora de seleccionar les línees més rellevants?

Resultats Dinàmica B

Línees orientatives per a la intervenció social amb les famílies	Tria
Treballar tenint en compte tots els membres del sistema familiar al llarg de tot el procés d'intervenció. Aquesta mirada tendeix a implicar diversos membres de la família en el pla d'intervenció malgrat que el contacte directe no sempre es faci amb la totalitat dels seus membres.	7
Fer prevaldre, en qualsevol intervenció amb les famílies, l'escolta activa, el suport emocional i l'acompanyament com a principals elements d'ajuda i tractament propis dels professionals del treball social. Potenciar aquesta perspectiva davant de la tendència a considerar que no es pot millorar la situació de les famílies en absència de recursos materials.	3
Afavorir una actitud d'escolta activa sense judicis de valor a priori de conèixer i entendre les situacions plantejades per les famílies a partir dels sabers tant dels professionals com de les famílies.	5
Promoure la relació professional vinculada al suport més enllà de la gestió de recursos i prestacions.	3
Potenciar els punts forts de les famílies i els seus entorns i tenir cura de les seves febleses a través de l'encoratjament, l'ajuda, el suport i l'estimulació de les forces internes personals i grupals.	10
Afavorir la implicació de la família en els processos, potenciar les seves xarxes socials i fer-les participants en tot el procés de la intervenció: estudi, diagnòstic, pla d'intervenció, intervenció i avaluació.	3
Vetllar per la integració de les intervencions, assegurar la igualtat i evitar la fragmentació en la comprensió de les famílies i els criteris diagnòstics dispersos.	2
Lluitar contra la pressió assistencial, la divergència entre la identitat professional i l'encàrrec rebut, la demanda de vegades difusa de la institució o els canvis d'aquesta i l'escassetat de recursos.	1
Realitzar i incrementar les intervencions grupals des de tots els dispositius, serveis i institucions. Considerar la intervenció grupal com a idònia per assolir canvis que perdurin en el temps.	2
Pensar el treball amb les famílies en clau comunitària. Entendre la persona i les famílies com a subjectes en constant interacció amb la seva comunitat, per una millor comprensió de les situacions socials ateses i per poder pensar respostes més enllà d'un determinat servei o dispositiu.	5
Apostar per la implicació professional en processos d'acció comunitària existents en els barris i dissenyar i implementar intervencions comunitàries des dels diferents serveis on s'atenen les famílies.	2
Potenciar les visites domiciliàries com a eina que permet treballar de forma més propera i afavorir tant el vincle com la inclusió de l'entorn familiar al llarg del procés d'intervenció.	6
Donar respostes integrals que impliquin el coneixement i reconeixement mutu dels diferents agents socials que tenen un paper rellevant en la vida de les famílies.	1
Tenir cura de les famílies en les derivacions i assegurar que se sentin acompanyades en aquest procés. Promoure circuits i protocols de derivació definits amb antelació.	3
Enfortir el treball en xarxa per assolir objectius comuns entre dispositius, serveis i institucions, donada la multiplicitat de factors que afecten les famílies.	13

Conclusions Dinàmica B

Elaborades per tres participants al taller

Amb relació al taller “**El treball social amb les famílies: bases per a la intervenció**”, les conclusions de la dinàmica B relacionada amb les Línies orientatives per a la intervenció social amb les famílies han estat:

A partir de 15 propostes plantejades, havíem d’escollir-ne 3, conformant aquestes les que consideraven més importants o prioritàries en el nostre context de treball. Les majoritàries, i per ordre de més vots a menys, han estat:

1. “Enfortir el treball en xarxa per assolir objectius comuns entre dispositius, serveis i institucions, donada la multiplicitat de factors que afecten les famílies”.

S’ha considerat que és la clau per crear vincles amb la comunitat per part dels nostres usuaris, per afavorir una millor intervenció de les problemàtiques multifactorials i per promoure la presència de la figura del professional de l’àmbit de treball.

2. “Potenciar els punts forts i febles de les famílies i els seus entorns i tenir cura de les seves febleses a través de l’encoratjament, l’ajuda, el suport i l’estimulació de les forces internes personals i grupals”.

Des d’aquest punt de mira, la família és la pròpia protagonista i el professional esgrimeix un rol d’acompanyament, facilitant la catalització de processos, sempre i en la mida del que sigui possible, empoderant a la/les persona/es o grups familiars i les seves capacitats.

3. “Treballar tenint en compte tots els membres del sistema familiar al llarg de tot el procés d’intervenció. Aquesta mirada tendeix a implicar diversos membres de la família en el pla d’intervenció malgrat que el contacte directe no sempre es faci amb la totalitat dels seus membres”.

Es constata les dificultats de treballar amb tots els membres de la familiar però sí es visualitza el fet que els professionals els tenen en compte.

Finalment, en el taller també s’ha comentat que totes les línies de treball proposades han tingut presència en les votacions, així com també s’han comentat les menys votades per conèixer-ne algunes implicacions relacionades:

4. “Lluitar contra la pressió assistencial, la divergència entre la identitat professional i l’encàrrec rebut, la demanda de vegades difusa de la institució o els canvis d’aquesta i l’escassetat de recursos”.

Aquesta línia té una perspectiva relacionada amb el context institucional de l'entorn de treball i com, de vegades, entra en joc l'encàrrec amb la funció del professional.

5. “Donar respostes integrals que impliquin el coneixement i reconeixement mutu dels diferents agents socials que tenen un paper rellevant en la vida de les famílies”.

Finalment, aquesta línia aporta una certa revisió de les possibilitats reals de treball i, tot i que seria el més desitjable, es fa molt complicat aportar respostes integrals a les famílies. No obstant això, ens podríem apropar a aquesta idea en la mida que, a partir de la intervenció multiprofessional per part de diferents recursos, es poden acordar diverses intervencions que puguin abastar les necessitats.

Dinàmica C – Treball individual

Temps: 15 minuts.

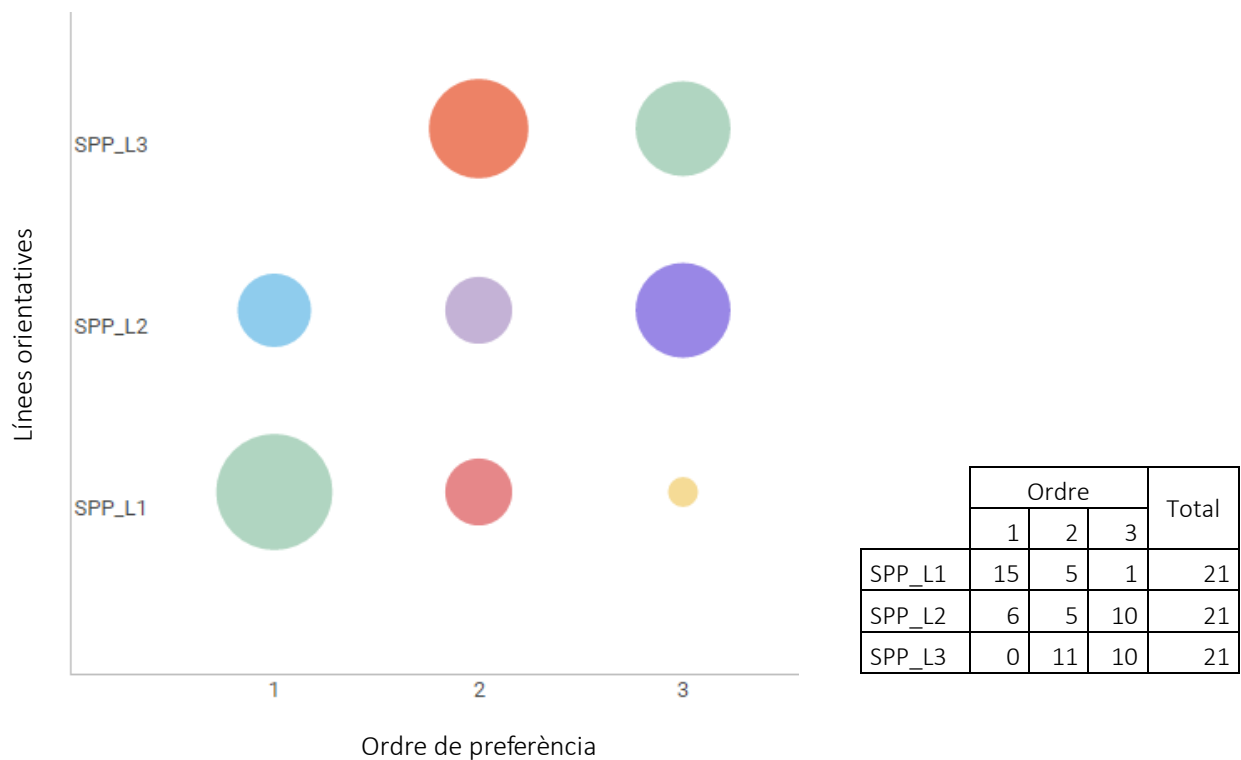
En aquesta dinàmica caldrà ordenar les línies orientatives dels apartats del Document de Bases 3.5. *Suport a la pràctica professional* i 3.6. *Millora de la pràctica professional* segons el nivell de prioritats que cada professional els hi atorgui. Seguidament, indicar què es necessita en aquests moments per materialitzar aquestes orientacions i quines altres orientacions afegiria.

Resultats Dinàmica C

1. Ordena les propostes següents segons el nivell de prioritat que els hi atorguis.

SUPPORT A LA PRÀCTICA PROFESSIONAL (SPP)	
L1	Intentar que els treballadors/es socials i els equips professionals puguin tenir una supervisió continuada de la seva feina en els diversos nivells, ja que això propicia bones pràctiques, dóna suport als professionals i afavoreix la reflexió sobre la intervenció. Vetllar perquè les persones supervisores dels professionals siguin sempre treballadors/es socials atesa l'especificitat de la tasca que té la professió.
L2	Reforçar els sabers i proporcionar-ne de nous en funció de les realitats socials canviants i de les descobertes científiques que es facin en el camp del treball social i/o disciplines afins.
L3	Mantenir la curiositat intel·lectual de conèixer les actuacions d'èxit en el camp del treball social per quan es dissenyin les intervencions amb les famílies i es portin a terme projectes d'intervenció social.

Suport a la pràctica professional

MILLORA DE LA PRÀCTICA PROFESSIONAL (MPP)	
L1	Assegurar la intervenció des dels coneixements teòrics i tècnics que permetin avançar cap a una acció basada en evidències científiques i reflexió.
L2	Establir indicadors que facilitin l'avaluació de les intervencions dutes a terme amb les famílies de manera que reverteixin en la millora de les mateixes i fer-ne difusió.
L3	Flexibilitzar l'organització de la intervenció per assegurar una bona atenció a les famílies. La institució ha d'estar al servei de les persones i no a l'inrevés. Això implica trencar amb les rigideses horàries i metodològiques.
L4	Potenciar la proximitat al territori per part dels treballadors i les treballadores socials.
L5	Desestimar actituds conformistes fent propostes de canvi i/o millora en les polítiques públiques adreçades a les famílies a partir dels coneixements adquirits en la intervenció.

	Ordre					Total
	1	2	3	4	5	
MPP_L1	2	1	6	4	2	15
MPP_L2	4	2	5	2	2	15
MPP_L3	6	1	2	3	3	15
MPP_L4	2	8	0	3	2	15
MPP_L5	1	3	2	3	6	15

Millora de la pràctica professional

